Ministerie van Justitie en Veiligheid

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf- en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverhe d.nl/jenv

Datum
20 oktober 2022

Ons kenmerk
4269805

nota

Nota n.a.v. verslag wetsvoorstel strafbaarstelling gebruik persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden (strafbaarstelling doxing)

1. Aanleiding

De Tweede Kamer heeft op 2 september jl. verslag uitgebracht over het wetsvoorstel strafbaarstelling gebruik persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden (strafbaarstelling doxing). Bijgevoegd treft u aan de concept nota naar aanleiding van het verslag (bijgevoegd) waarin de in het verslag gestelde vragen zijn beantwoord.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met het aanbieden aan de Tweede Kamer van de nota naar aanleiding van het verslag over het wetsvoorstel strafbaarstelling gebruik persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden.

3. Kernpunten

Voor het verslag is inbreng geleverd door de leden van de fracties van VVD, D66, PvdA, SP, ChristenUnie en SGP. Deze fracties zijn (mede) indieners van de motie Michon-Derkzen c.s. waaraan dit wetsvoorstel uitvoering geeft en onderschrijven dan ook het belang van dit wetsvoorstel en de noodzaak van een strafbaarstelling van doxing. De gestelde vragen hebben onder meer betrekking op de reikwijdte van de strafbaarstelling (SGP, CU), doxing vanwege ambt of beroep (SGP, CU, VVD), het strafmaximum (VVD), de gevolgen voor journalisten (CU, PvdA), instrumenten om persoonsgegevens offline te halen (PvdA, D66, VVD, SP), preventieve maatregelen (D66, CU, VVD) en de uitvoeringsconsequenties (SGP, D66, CU, SP). In het navolgende zal hier nader op worden ingegaan.

4. Toelichting

Strafbaarstelling gebruik persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden
De voorgestelde strafbaarstelling (artikel 285d Sr) betreft het zich verschaffen, verspreiden of anderszins ter beschikking stellen van persoonsgegevens van een ander of een derde om die ander vrees aan te (laten) jagen, ernstige overlast aan te (laten) doen of hem in de uitoefening van zijn ambt of beroep ernstig te (laten) hinderen. Kortgezegd: het gebruik van persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden of strafbare doxing. Het strafmaximum bedraagt een jaar gevangenisstraf of geldboete van de derde categorie.

Reikwijdte van de strafbaarstelling
Door de SGP en CU is gevraagd naar de noodzaak van strafbaarstelling van het ‘zich verschaffen’ van persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden en naar de bewijsbaarheid van het oogmerk in het geval van het zich verschaffen van persoonsgegevens (hoe weet je met welk doel iemand gegevens zoekt). In reactie

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
20 oktober 2022

Ons kenmerk
4269805

daarop is aangegeven dat er situaties zijn waarin het oogmerk van de verdachte wel bekend is – bijvoorbeeld omdat als de verdachte daarover verklaart – en dat het feit dat het oogmerk niet gemakkelijk vast te stellen is geen afbreuk doet aan de strafwaardigheid van deze gedraging.

Doxing vanwege ambt of beroep
De SGP heeft gevraagd of de strafbaarstelling niet beperkt zou moeten zijn tot gezagsdragers en personen met een publieke functie. De SGP heeft daarnaast gevraagd, evenals CU, of voor doxing ten aanzien van deze groep personen een strafverzwaringsgrond is overwogen. De VVD heeft gevraagd of doxing jegens politieambtenaren of andere personen met een publieke taak onder de werking van het taakstrafverbod kan worden gebracht en of de strafeis wordt verhoogd bij doxing tegen deze personen. In reactie op deze vragen is aangegeven dat iedereen slachtoffer kan worden van doxing. In alle gevallen wordt hierdoor een inbreuk gemaakt op fundamentele rechten van het slachtoffer en kan het effect op het persoonlijk leven van het slachtoffer groot zijn. Daarom is strafbaarstelling niet tot een bepaalde groep slachtoffers beperkt. In lijn met de Aanwijzing kader voor strafvordering meerderjarigen (2019A003) zal ook bij strafbare doxing gepleegd in of door omstandigheden die verband houden met de uitvoering van de publieke taak of tegen journalisten de strafeis met 200% worden verhoogd. Binnen het voorgestelde strafmaximum is er voldoende ruimte voor de rechter om de meest ernstige gevallen van strafbare doxing proportioneel te bestraffen. Een afzonderlijke wettelijke strafverzwaringsgrond is daarom niet nodig. Voor de toepasselijkheid van het taakstrafverbod is in hoge mate bepalend of sprake is van een misdrijf dat «een ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit van het slachtoffer ten gevolge heeft gehad». Omdat dit bij strafbare doxing niet het geval zal zijn, zou het onderbrengen van dit misdrijf onder het taakstrafverbod de bestaande systematiek doorbreken hetgeen onwenselijk voorkomt.

Strafmaximum
De VVD heeft gevraagd het gekozen strafmaximum nader te motiveren en in overweging gegeven de maximumstraf te verhogen naar maximaal twee jaar gevangenisstraf of geldboete van de vierde categorie. In reactie daarop is toegelicht waarom het voorgestelde strafmaximum in verhouding staat tot de strafmaxima voor andere misdrijven. Het strafmaximum is naar verwachting hoog genoeg om potentiële daders af te kunnen schrikken.

Gevolgen voor journalisten
De CU heeft gevraagd naar de gevolgen van de strafbaarstelling voor journalisten. De PvdA heeft gevraagd waarom niet toch - zoals in de Raad van State-versie - een strafuitsluitingsgrond voor journalisten is opgenomen. In reactie hierop is aangegeven dat de strafbaarstelling uitsluitend betrekking heeft op personen die persoonsgegevens verzamelen en verspreiden met *kwaadaardige* bedoelingen. Als er geen sprake is van het voor strafbaarheid bepalende oogmerk van intimidatie maar de intentie van de betrokkene is gericht op nieuwsgaring, zoals bij journalisten, is de voorgestelde bepaling niet van toepassing. De strafbaarstelling heeft voor hen (en anderen die niet het oogmerk hebben een ander te intimideren) dus geen gevolgen. Personen die wel kwaadaardige bedoelingen hebben, maken zich wel schuldig aan strafbare doxing en kunnen zich niet op een hoger doel beroepen. Het opnemen van een strafuitsluitingsgrond in het wetsvoorstel zou dit wel mogelijk maken.

Instrumenten om persoonsgegevens offline te halen
De VVD en de PvdA hebben gevraagd naar de bevoegdheid van de officier van justitie om providers en eigenaren van platformen te bevelen berichten met privéinformatie direct offline te halen. In reactie daarop is aangegeven dat dit wetsvoorstel mogelijk maakt dat in die gevallen waarin dit noodzakelijk is ter beëindiging van de strafbare doxing de officier van justitie met een machtiging

van de rechter-commissaris aan een aanbieder van een communicatiedienst kan bevelen persoonsgegevens ontoegankelijk te maken. In sommige gevallen – als een dreiging niet via andere weg is weggenomen – zal dit de geëigende weg zijn om gegevens offline te halen.

De VVD, de SP, D66 en de PvdA hebben gevraagd naar het offline halen van gegevens door providers en online platformen (al dan niet na een civiele procedure), of dit snel genoeg kan gebeuren. In reactie daarop is aangegeven dat internetsector eigen afspraken heeft over het uitvoering geven aan verwijderverzoeken. Geïnvesteerd wordt in een duidelijke en begrijpelijke infrastructuur voor het kunnen melden en verwijderen van illegale online content. Onderdeel daarvan is een laagdrempelige meldvoorziening, die content kan classificeren en illegale content met een verwijderverzoek kan doorgeleiden naar internet tussenpersonen. Deze maatregel moet de druk op de strafrechtketen en op de civiele rechter verminderen.

Preventieve maatregelen
D66 en de CU hebben gevraagd naar preventieve maatregelen, onder meer om bewustwording te bevorderen. In reactie hierop is gewezen op voornoemde infrastructuur voor het melden en verwijderen van illegale online content. Er zal worden bezien welke vorm van publiekscommunicatie passend is op het moment dat de voorziening is gerealiseerd.

Uitvoeringsconsequenties
De SGP, D66, SP en CU vragen of er voldoende rekening is gehouden met de uitvoeringslasten van dit wetsvoorstel nu de politie, het openbaar ministerie en de rechterlijke macht aangeven extra capaciteit nodig te hebben om het wetsvoorstel te kunnen uitvoeren en daarvoor geen investeringen worden gedaan. In reactie op deze vragen is aangegeven dat bij het coalitieakkoord en als gevolg van de motie Hermans (Kamerstuk 35925, nr.13) extra financiële middelen zijn vrijgemaakt om politie en openbaar ministerie te versterken met betrekking tot opsporing en vervolging in het digitale domein. Ook nu vinden veel mensen de weg naar de politie om aangifte te doen van delicten die samenhangen met online intimidatie. Bovendien gaat het wetsvoorstel gepaard met flankerende maatregelen die tot doel hebben de extra last voor politie en openbaar ministerie tot een minimum te beperken. Dat alles neemt niet weg dat keuzes gemaakt moeten worden, al is het maar vanwege de te verwachten keteneffecten. Daarom wordt ingezet op het inrichten van een infrastructuur om illegale online content laagdrempelig te kunnen melden en te doen verwijderen zonder tussenkomst van politie en openbaar ministerie. Dit alles in overweging nemende, bestaat er geen noodzaak om op voorhand extra middelen vrij te maken voor het kunnen uitvoeren van dit wetsvoorstel.

4.1 Politieke context
De motie Michon-Derkzen c.s. om doxing strafbaar te stellen is met 144 stemmen aangenomen door de Tweede Kamer (FVD heeft tegen gestemd en Fractie Den Haan was afwezig).

4.2 Ontwikkelingen hiervoor
U heeft eerder ingestemd met indiening van het wetsvoorstel en nader rapport bij de Tweede Kamer.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing, alles uit deze nota wordt openbaar.